

SPIS TREŚCI

TABLE OF CONTENTS	13
WPROWADZENIE	21
Część pierwsza	
ZAGADNIENIA WSTĘPNE	
Rozdział I. PRZEDMIOT KRYMINOLOGII	39
Rozdział II. STOSUNEK KRYMINOLOGII DO INNYCH NAUK	62
Rozdział III. KRYMINOLOGIA PORÓWNAWCZA	76
Rozdział IV. PROBLEMY WSPÓŁCZESNEJ KRYMINOLOGII	88
Rozdział V. PODSTAWOWE ŹRÓDŁA INFORMACJI O PRZESTĘPCZOŚCI	95
1. Rozmiar przestępczości	96
2. Policyjny system informacyjny o postępowaniach przygotowawczych oraz niektórych innych zdarzeniach	97
3. Statystyka prokuratorska	100
4. Statystyka sądowa	100
5. Statystyka więzienna	107
6. Statystyka kryminologiczna	108
7. Intensywność przestępczości	108
8. Struktura przestępczości	108
9. Dynamika przestępczości	109
10. Geografia przestępczości	109
11. Zagadnienie „ciemnej liczby”	111
12. Porównywalność danych statystycznych	121
13. Ocena systemu statystyki przestępczości w Polsce	123
Literatura uzupełniająca do części pierwszej	130
Część druga	
PRZESTĘPCZOŚĆ	
Rozdział VI. PRZESTĘPCZOŚĆ W POLSCE W LATACH 1989–2008	137
1. Uwagi wstępne	137
2. Wykrywalność sprawców przestępstw	145
3. Struktura podejrzanych w latach 1989–2008	149
4. Geograficzna struktura przestępczości	152
Rozdział VII. DZIAŁALNOŚĆ PROKURATURY W ZWALCZANIU PRZESTĘPCZOŚCI	199
Rozdział VIII. SPRAWY KARNE W SĄDACH POWSZECHNYCH	209

Rozdział IX. WYBRANE PROBLEMY PRZESTĘPCZOŚCI ZORGANIZOWANEJ W POLSCE	220
1. Istota przestępczości zorganizowanej	220
2. Dane ogólne	224
3. Zagrożenia zorganizowaną przestępczością kryminalną	226
4. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	227
5. Handel ludźmi i ich przemysł	229
6. Przestępczość samochodowa	230
7. Fałszerstwa pieniędzy	231
8. Przestępczość narkotykowa	233
A. Prekursory	233
B. Nielegalna produkcja amfetaminy i innych narkotyków syntetycznych	234
C. Nielegalna produkcja oraz przemysł narkotyków z surowców naturalnych	235
D. Przemysł amfetaminy i innych narkotyków syntetycznych	236
E. Przemysł kokainy	238
F. Przemysł heroiny	239
G. Wprowadzenie na rynek tzw. dopalaczy	240
9. Zagrożenia zorganizowaną przestępczością ekonomiczną	241
A. Działalność zorganizowanych grup przestępczych w sektorze wyrobów tytoniowych	241
B. Działalność zorganizowanych grup przestępczych wymierzona w interesy majątkowe Skarbu Państwa z tytułu wyłudzeń podatkowych	242
C. Przestępstwa na rynku kapitałowym	244
D. Pranie pieniędzy	245
E. Zwalczanie przestępczości zorganizowanej związanej z obrotem paliwami płynnymi	247
F. Zwalczanie przestępczości zorganizowanej związanej z obrotem alkoholem	249
G. Ujawnianie i zabezpieczenia mienia	250
H. Elektroniczny System Odzyskiwania Mienia (ESOM)	250
I. Projekt pomocy technicznej pt. „Wzmocnienie zdolności Policji w zakresie odzyskiwania mienia”	251
J. Program szkoleniowy w zakresie ujawniania i zabezpieczania mienia	251
10. Zagrożenia w zakresie terroru kryminalnego	252
Rozdział X. TENDENCJE ROZWOJOWE PRZESTĘPCZOŚCI ZORGANIZOWANEJ W INNYCH KRAJACH EUROPEJSKICH	254
1. Europa jako obszar geograficzno-kryminalny	254
2. Przestępczość zorganizowana jako dominujący element przestępczości w Europie	260
3. Przewidywane kierunki rozwoju przestępczości zorganizowanej do 2012 roku	268
Rozdział XI. TERRORYZM	280
Rozdział XII. ZAGROŻENIE PRZESTĘPCZOŚCIĄ NUKLEARNĄ	302
Rozdział XIII. ZABÓJCZY SERYJNY	318
Rozdział XIV. PRANIE BRUDNYCH PIENIĘDZY	338
1. Międzynarodowa problematyka prania brudnych pieniędzy	338
2. Ocena sytuacji w wybranych państwach	343
Rozdział XV. KORUPCJA	361
Rozdział XVI. PRZESTĘPSTWA KOMPUTEROWE I INTERNETOWE	389
Rozdział XVII. HANDEL ORGANAMI LUDZKIMI	407
1. Charakter handlu ludzkimi organami	407
2. Postępowanie innych państw w sprawach handlu ludzkimi organami	409
3. Przykłady handlu ludzkimi organami	411
4. Przyczyny handlu ludzkimi organami	412
5. Deficyt organów ludzkich	413
6. Odpowiedzialność karna w Polsce za handel organami ludzkimi	413
7. Działalność Europejskiego Ośrodka Transplantacji	416
8. Przyszłość transplantacji organów	416
Rozdział XVIII. HANDEL ZWIERZĘTAMI I ROŚLINAMI – LUKRATYWNY RODZAJ PRZESTĘPCZOŚCI	418
1. Wysokie obroty i wielkie zyski	418

2. Prawna ochrona zagrożonych gatunków zwierząt i roślin	421
3. CITES	422
4. Główne cechy handlu światowego	424
A. Podział świata	424
B. Najbardziej zagrożone gatunki	424
C. Nielegalne siatki handlowe	425
5. Główne typy oszukańczej działalności	427
A. Przemyt	427
B. Używanie legalnych dokumentów do ukrycia nielegalnych towarów	428
C. Używanie fałszywych dokumentów	429
D. Inna fałszerska działalność	429
6. Powiązania z inną nielegalną działalnością	430
7. Współpraca między Interpolem i CITES	430
8. Wybrane przypadki handlu zwierzętami	432
A. Szympansy przemycane pomiędzy Egiptem a Kenią	432
B. Fałszywe zezwolenia stosowane w Malezji	433
C. Międzynarodowa współpraca w ściganiu gangu przemytników	434
D. Kości tygrysa skonfiskowane w Indiach	434
Rozdział XIX. PRZESTĘPCZOŚĆ NIELETNICH	435
Rozdział XX. PRZESTĘPCZOŚĆ KOBIET	450
1. Czynniki determinujące niską przestępczość kobiet	452
2. Przyczyny przestępczości kobiet	456
3. Ogólny obraz przestępczości kobiet	458
Literatura uzupełniająca do części drugiej	465
Część trzecia	
NIEKTÓRE UJEMNE ZJAWISKA SPOŁECZNE	
O POTENCJALE KRYMINOGENNYM	
Rozdział XXI. ZAGROŻENIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO	473
1. Czym jest środowisko?	474
2. Zrównoważony rozwój	474
3. Świadomość przemocy nad środowiskiem	476
4. Świadomość konieczności ochrony środowiska w Europie	476
5. Główne zasady ochrony środowiska	477
6. Problemy z międzynarodowym prawem ochrony środowiska	478
7. Program ochrony środowiska ONZ	481
8. Rola Międzynarodowej Organizacji Handlu (ITO)	482
9. Degradacja środowiska naturalnego w Polsce	483
Rozdział XXII. BEZROBOCIE	486
1. Definicja bezrobocia	486
2. Rodzaje bezrobocia	488
3. Przyczyny bezrobocia w Polsce	489
4. Stopa bezrobocia	490
5. Charakterystyka bezrobotnych w Polsce	493
6. Przeciwdziałanie bezrobociu	501
7. Bezrobocie na świecie	502
Rozdział XXIII. WYPADKI DROGOWE	511
1. Czynniki wpływające na bezpieczeństwo na drogach	511
2. Wypadki drogowe w Polsce	513
3. Polska na tle innych krajów	522
Rozdział XXIV. WYPADKI PRZY PRACY	536
1. Uwagi ogólne	536
2. Wypadki w poszczególnych dziedzinach gospodarki	539
3. Wypadki śmiertelne	539
4. Wypadki ciężkie	540

5. Przyczyny wypadków	541
6. Zmienność przestrzenna	542
Rozdział XXV. STAN ZDROWIA PSYCHICZNEGO LUDNOŚCI W POLSCE	550
1. Ogólna problematyka zdrowia psychicznego	550
2. Stan zdrowia psychicznego więźniów i wykonywanie kary pozbawienia wolności wobec skazanych niepełnosprawnych psychicznie	558
Rozdział XXVI. ALKOHOL A PRZESTĘPSTWO	569
1. Typologia związków alkoholu z przestępstwem	569
2. Dane statystyczne o związkach alkoholu z przestępstwem	579
Rozdział XXVII. NARKOMANIA I LEKOMANIA A PRZESTĘPCZOŚĆ	593
1. Uwagi ogólne	593
2. Dane statystyczne o związkach innych środków odurzających i narkotyków z przestępstwem	619
3. Narkotyki wśród dorosłych	622
4. Kryminologiczne aspekty dopingu	628
Rozdział XXVIII. AIDS	644
Rozdział XXIX. PRZEMOC I AGRESJA JAKO ZJAWISKA SPOŁECZNE	656
1. Uwagi ogólne	656
2. Czynniki determinujące przemoc zbiorową i skutki tej przemocy	656
3. Przemoc jako problem globalny dla zdrowia publicznego	664
4. Przemoc w rodzinie	673
5. Przemoc w miejscu pracy	679
6. Mobbing	682
A. Pojęcie mobbingu	682
B. Fazy mobbingu	684
C. Relacje między mobberem a ofiarą	687
D. Programy radzenia sobie z mobbingiem	690
E. Rozmiary mobbingu	693
F. Kwalifikacja prawna	694
7. Przemoc wśród partnerów seksualnych	698
8. Czynniki ryzyka i skutki przemocy seksualnej	706
9. Przemoc w kontaktach interpersonalnych i międzygrupowych	715
10. Przemoc na stadionach piłkarskich	730
11. Bezpieczeństwo imprez masowych w Polsce	740
Rozdział XXX. SAMOBÓJSTWO JAKO PROBLEM KRYMINOLOGICZNY	743
1. Zagadnienia wstępne	743
2. Dynamika samobójstw w Polsce w latach 1962–2008	746
3. Samobójstwa na świecie	750
4. Kryminologiczna typologia samobójstw	754
5. Samobójstwo a przestępstwo	755
Rozdział XXXI. SIEROCTWO SPOŁECZNE	770
Rozdział XXXII. NIEDOSTOSOWANIE SPOŁECZNE DZIECI I MŁODZIEŻY	781
1. Czynniki wpływające na przystosowanie społeczne	781
2. Zjawisko neofaszystyzmu i ruch skinhead w Polsce	792
3. Subkultura blockersów	799
4. Inne subkultury młodzieżowe	806
A. Bikiniarze	806
B. Hipisi	806
C. Git ludzie (subkultura gryperska)	807
D. Szalikowcy	808
E. Punki	809
F. Sataniści	809
G. Rastafarianie	810
H. Technomani	811
I. Graficjarze	811
J. Skejci	812
K. Hiphopowcy	812

L. Squatersi	813
L. Dresiarze	813
M. Metalowcy	813
N. Poppersi	814
Rozdział XXXIII. BEZDOMNOŚĆ	815
1. Definicja	815
2. Wielkość zjawiska	818
3. Ofiary mrozów	821
4. Dynamika zjawiska bezdomności	821
5. Charakterystyka bezdomnych	822
6. Przyczyny bezdomności	823
7. Czynniki sprzyjające bezdomności	823
8. Kryminogenne aspekty bezdomności	826
9. Bezdomność w wybranych krajach	831
Rozdział XXXIV. SEKTY RELIGIJNE	837
1. Definicje	837
2. Charakterystyka sekt i ich rozwój	840
3. Zagrożenia płynące z działalności sekt	845
4. Sekty w Polsce	849
5. Organizacje międzynarodowe wobec działalności sekt	855
Rozdział XXXV. PSYCHOPATIA	861
Rozdział XXXVI. PROSTYTUCJA	872
Literatura uzupełniająca do części trzeciej	897

Część czwarta

DOKTRYNY KRYMINOLOGICZNE

Rozdział XXXVII. RYS HISTORYCZNY	911
Rozdział XXXVIII. ROZWÓJ KIERUNKU BIOLOGICZNEGO	916
Rozdział XXXIX. PSYCHOLOGICZNE TEORIE ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH	928
1. Definicje agresji	929
2. Antropogeneza i funkcja zachowań agresywnych we wczesnych stadiach rozwoju ludzkości	932
3. Gniew i agresja	934
4. Rozwój reakcji agresywnych	942
5. Teoria Freuda	944
6. Teoria Lorenza	947
7. Teoria frustracji-agresji	948
8. Teoria Berkowitza	948
9. Teoria Fromma	949
Rozdział XL. ZJAWISKO PRZESTĘPCZOŚCI W UJĘCIU SOCJOLOGICZNYM	951
1. Teoria anomii	953
2. Teorie ekonomiczne	957
3. Teoria zróżnicowanych powiązań	961
4. Teorie podkultur	965
5. Teoria kontroli Hirschiego	971
6. Teoria samokontroli Gottfredsona i Hirschiego	974
7. Kontrola społeczna Sampsona i Lauba	980
8. Teoria naznaczania (stygmatyzacji)	984
9. Teoria społecznego uczenia się zachowań agresywnych	987
10. Teoria rozwoju społeczno-moralnego jednostki Kohlberga	988
11. Teorie konfliktowe	989
12. Teoria perspektywy życiowej i rozwojowej	993
13. Teoria wstydu	994
14. Teoria przekory	995
15. Teoretyczna integracja	995

Rozdział XLI. RADYKALNA KRYMINOLOGIA	998
Rozdział XLII. INNE TEORIE KRYMINOLOGICZNE	1004
1. Teorie postmodernistyczna i konstytutywna	1004
2. Kryminologia feministyczna	1006
Literatura uzupełniająca do części czwartej	1010

Część piąta

DETERMINANTY ZJAWISK PRZESTĘPCZYCH

Rozdział XLIII. SYNDROM I POTENCJAŁ PRZESTĘPCZOŚCI	1015
Rozdział XLIV. CZYNNIKI SPOŁECZNO-EKONOMICZNE A PRZESTĘPCZOŚĆ	1019
Rozdział XLV. MIGRACJA A PRZESTĘPCZOŚĆ	1032
1. Sytuacja w Polsce	1032
2. Implikacje migracji	1041
3. Interpretacja różnic między imigrantami i krajowcami	1043
4. Dzieci imigrantów	1044
5. Przestępczość zorganizowana	1044
6. Znaczenie nastrojów antyimigracyjnych	1045
Rozdział XLVI. ZJAWISKA KULTUROWE O NEGATYWNEJ TREŚCI SPOŁECZNEJ	1058
Rozdział XLVII. DYSFUNKCJONALNOŚĆ RODZINY	1065
Rozdział XLVIII. WADY SYSTEMU FUNKCJONOWANIA SZKOŁY	1074
Rozdział XLIX. NIEWŁAŚCIWE CZYNNIKI ŚRODOWISKOWE W MIEJSCU PRACY	1096
Rozdział L. RELIGIA A PRZESTĘPCZOŚĆ	1101
Rozdział LI. PATOLOGIA CECZ BIOPSYCHICZNYCH	1110
Rozdział LII. ROLA OFIARY W GENEZIE PRZESTĘPSTWA	1130
1. Ogólna problematyka wiktymologii kryminalnej	1130
2. Interakcje sprawca-ofiara w przestępstwach seksualnych	1145
Literatura uzupełniająca do części piątej	1151

Część szósta

SYSTEM PROFILAKTYKI KRYMINOLOGICZNEJ

Rozdział LIII. POJĘCIE I ZAKRES PROFILAKTYKI	1157
Rozdział LIV. PROGNOZY KRYMINOLOGICZNE	1172
1. Prognozowanie przestępczości w wymiarze społecznym	1173
2. Prognoza przestępczości	1176
3. Prognozowanie indywidualnych zachowań przestępczych	1184
Rozdział LV. PSYCHOLOGIA ROZWOJOWA A ZAGADNIENIA PROFILAKTYKI	1201
Rozdział LVI. ROLA HIGIENY PSYCHICZNEJ W ZAPOBIEGANIU PRZESTĘPCZOŚCI	1220
Rozdział LVII. ZNACZENIE KULTURY W ZAPOBIEGANIU PRZESTĘPCZOŚCI	1234
Rozdział LVIII. PAŃSTWOWY SYSTEM ZAPOBIEGANIA PRZESTĘPCZOŚCI	1243
1. Profilaktyczne funkcje ustawodawstwa	1243
2. Profilaktyczna działalność organów ścigania karnego i wymiaru sprawiedliwości	1248
3. Działalność profilaktyczna organów kontroli	1273
4. Międzynarodowe porozumienia mające na celu zapobieganie handlowi ludźmi	1278
5. Współpraca z policjami krajów Unii Europejskiej – Europejska Sieć Prewencji Kryminalnej	1279
Rozdział LIX. OCHRONA CYBERPRZESTRZENI PAŃSTWA	1281
1. Doniosłość problemu	1281
2. Cele Programu	1283
3. Adresaci i realizatorzy Programu	1284
4. Podstawy prawne działań ochronnych	1285
5. Działania organizacyjno-prawne	1286
6. Cyberprzestępstwa a Kodeks karny	1287
7. Konieczność prawnej definicji pojęć	1288
8. Współpraca międzynarodowa	1292

9. Współpraca krajowa	1293
10. Wdrażanie dodatkowych rozwiązań prewencyjnych	1296
11. Ochrona kluczowych systemów informatycznych	1297
12. System komunikacji powszechnej	1298
13. Edukacja społeczna i specjalistyczna	1299
Rozdział LX. ZAPOBIEGANIE PRZESZKÓŁAMI PRZESTĘPCZOŚCI ZORGANIZOWANEJ	1302
Rozdział LXI. ZADANIA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W ZAKRESIE	
OCHRONY PORZĄDKU I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO	1318
1. Charakter zadań	1318
2. Współpraca Policji z jednostkami samorządu terytorialnego w kształtowaniu lokalnej	
polityki bezpieczeństwa	1320
3. Straże gminne (miejskie)	1322
4. Komisje bezpieczeństwa i porządku	1325
Rozdział LXII. SPOŁECZNE STRATEGIE ZAPOBIEGANIA PRZESTĘPCZOŚCI	1328
1. Istota społecznych form prewencji kryminalnej	1328
2. Kierunki działań społecznych w wybranych państwach	1333
3. Organizacje międzynarodowe i rządowe	1335
4. Granice interwencji społecznej w zapobieganiu przestępczości	1337
Rozdział LXIII. KSZTAŁTOWANIE PRZESZKÓŁAMI MASOWEJ INFORMACJI POSTAW	
ANTYPRZESTĘPCZYCH I ANTYWIKTYMIZACYJNYCH	1341
Rozdział LXIV. ZAPOBIEGANIE NADUŻYCIU ALKOHOLU	1349
Rozdział LXV. ZAPOBIEGANIE PRZESTĘPCZOŚCI NIELETNICH	1352
Rozdział LXVI. OGÓLNE PROBLEMY ZAPOBIEGANIA PRZESTĘPCZYM	
NIEUMYŚLNYM	1369
Rozdział LXVII. TRAKTOWANIE PRZESTĘPCÓW SEKSUALNYCH	1378
1. Rozwiązania stosowane w Polsce	1378
2. Doświadczenia innych państw	1390
Rozdział LXVIII. ODDZIAŁYWANIA PENITENCJARNE JAKO SPOŚÓB ZAPOBIEGANIA	
PRZESTĘPCZOŚCI	1400
Rozdział LXIX. OCENA EFEKTÓW RESOCJALIZACYJNYCH W WARUNKACH IZOLACJI	
PENITENCJARNEJ	1419
Literatura uzupełniająca do części szóstej	1443
RÉSUMÉ (w językach angielskim i niemieckim)	1449

WYKAZ „OKIENEK” PROBLEMOWYCH

Typologie zachowań przestępczych	44
Wymowa policyjnej wykrywalności	112
Uprowadzenia osób w celu wymuszenia okupu	155
Stan przestępczości w krajach niemieckojęzycznych w porównaniu z innymi krajami	
europiejskimi	255
Zagrożenie Europy przez Triady	256
Europejska praktyka pozbawiania zysków przestępczych	268
Kultura światowa a terroryzm krajowy i międzynarodowy	282
Walizkowa broń atomowa	304
Kanibalizm jako motyw zabójstwa	319
Interpretacja zabójstw seryjnych	321
Badanie motywów	325
Zosimo Montesino i Martin Rivera Benitez – meksykańscy płatni zabójcy	328
Tommy Lynn Sells	332
Piractwo cybernetyczne	396
Przestępczość w dziedzinie informacji i komunikacji	399
Zagrożenie katastrofą ekologiczną	479
Deklaracja Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) o ochronie zdrowia psychicznego	
dla Europy (wybrane fragmenty)	552
Pigułka gwałtu	595

„Spice” i podobne produkty	624
Przestępczość związana z dopingiem	628
Dopalacze	633
Emocje awersyjne i zachowanie agresywne w świetle neurofizjologii i neurochemii mózgu	717
Zapobieganie depresji i samobójstwom	752
Nowy system opieki nad sierotami	776
Europejska typologia bezdomności i wykluczenia mieszkaniowego ETHOS	816
Narcyzm – osobowość skłonna do gniewu i przemocy wskutek niestabilnej samooceny	935
Psychologiczne profile sprawców	939
Przemoc i amok w szkołach	1082
Badania nad genetyką przestępczości	1114
Globalizacja – implikacje dla prewencji przemocy	1159
Metaanalizy w zapobieganiu przestępczości	1174
Czyny karalne popełniane przez osoby psychicznie chore	1221
Nadzór elektroniczny	1244
Kara pieniężna	1247
Instytucja Crime stoppers	1252
Dwa wymiary kosztów przestępstw i wykroczeń	1260
Działania podejmowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem	1262
Operacja „Koala” – nadużycia wobec dzieci w Internecie	1304
Historia Centralnego Biura Śledczego Komendy Głównej Policji	1307
Instytucja stoppersa w polskiej Policji	1329
Zakaz prowadzenia pojazdów	1371
Zakład karny jako miejsce skoncentrowanego środowiska przestępczego	1411
Subkultura więzienna	1423
Stan zdrowia osadzonych	

TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTION	21
Part one	
INTRODUCTORY PROBLEMS	
Chapter I. THE SUBJECT MATTER OF CRIMINOLOGY	39
Chapter II. THE RELATION OF CRIMINOLOGY TO OTHER SCIENCE	62
Chapter III. COMPARATIVE CRIMINOLOGY	76
Chapter IV. ISSUES OF MODERN CRIMINOLOGY	88
Chapter V. BASIC SOURCES OF INFORMATION ABOUT CRIME	95
1. Dimension of crime	96
2. Police information system about preparatory activity and other select events	97
3. Prosecutor's office statistics	100
4. Court statistics	100
5. Prison statistics	107
6. Criminological statistics	108
7. Crime intensity	108
8. Crime structure	108
9. Crime dynamic	109
10. Geography of crime	109
11. The „dark number“	111
12. Comparability of statistical data	121
13. Assessment of the crime statistics system in Poland	123
Additional literature to part one	130
Part two	
CRIME	
Chapter VI. CRIME IN POLAND IN 1989–2008	137
1. Introductory remarks	137
2. Crime perpetrators detestability	145
3. Structure of suspects in 1989–2008	149
4. Geographic structure of crime	152
Chapter VII. ACTIVITY OF THE PROSECUTOR'S OFFICE IN COMBATING CRIME	199
Chapter VIII. PENAL CASES IN COMMON COURTS	209
Chapter IX. SELECT PROBLEMS OF ORGANISED CRIME IN POLAND	220
1. The essence of organised crime	220
2. General data	224

3. Threats of organised crime	226
4. Crimes against life and health	227
5. People trafficking and smuggling	229
6. Vehicle crime	230
7. Money forgery	231
8. Drug-related crime	233
A. Precursors	233
B. Illegal production of amphetamine and other synthetic drugs	234
C. Illegal production and smuggling of drugs obtained from natural raw materials	235
D. Smuggling amphetamine and other synthetic drugs	236
E. Cocaine smuggling	238
F. Heroin smuggling	239
G. Placing on the market of the so-called 'legal highs'	240
9. Threats of organised economic crime	241
A. Activities of organised crime groups in the sector of tobacco products	241
B. Activities of organised crime groups aimed at financial interests of the State Treasury in the context of tax extortion	242
C. Capital market crime	244
D. Money laundering	245
E. Combating organised crime related to marketing of liquid fuels	247
F. Combating organised crime related to marketing of alcohol	249
G. Property disclosure and protection	250
H. Electronic Assets Recovery System (ESOM)	250
I. A technical assistance project called 'Strengthening capacities of the Police in the field of assets recovery'	251
J. A training program in the field of property disclosure and protection	251
10. Threats in the field of criminal terror	252
Chapter X. DEVELOPMENT TENDENCIES OF ORGANISED CRIME IN OTHER EUROPEAN COUNTRIES	254
1. Europe as a geographic-criminal region	254
2. Organised crime as the dominating element in European crime	260
3. Likely trends in the development of organised crime until 2012	268
Chapter XI. TERRORISM	280
Chapter XII. THREAT OF NUCLEAR CRIME	302
Chapter XIII. SERIAL KILLERS	318
Chapter XIV. LAUNDERING DIRTY MONEY	338
1. The international problem of laundering dirty money	338
2. Assessment of the situation in select states	343
Chapter XV. CORRUPTION	361
Chapter XVI. COMPUTER- AND INTERNET-RELATED OFFENCE	389
Chapter XVII. TRADE IN HUMAN ORGANS	407
1. Character of trade in human organs	407
2. Conduct of other states relating to trade in human organs	409
3. Examples of trade in human organs	411
4. Causes of trade in human organs	412
5. Deficit of human organs	413
6. Penal liability in Poland for trade in human organs	413
7. Activity of the European Transplantation Centre	416
8. Future of organ transplantation	416
Chapter XVIII. TRADE IN ANIMALS AND PLANTS – A PROFITABLE CATEGORY OF CRIME	418
1. High turnover and large profit	418
2. Legal protection of endangered species of animals and plants	421
3. CITES	422
4. Main features of the world trade	424
A. Division of the world	424
B. Most endangered species	424

1. C. Illegal trade networks	425
5. Main types of fraudulent activity	427
A. Smuggling	427
B. Use of legal documents for hiding illegal commodities	428
C. Use of false documents	429
D. Other forms of forgery	429
6. Connections with other illegal activities	430
7. Cooperation between Interpol and CITES	430
8. Select instances of trade in animals	432
A. Chimpanzees smuggled between Egypt and Kenya	432
B. False permits used in Malaysia	433
C. International cooperation in prosecuting a smugglers' gang	434
D. Tiger bones confiscated in India	434
Chapter XIX. JUVENILE CRIME	435
Chapter XX. WOMEN'S CRIME	450
1. Factors determining the low rate of women's crime	452
2. Causes of women's crime	456
3. General image of women's crime	458
Additional literature to part two	465

Part three

SOME NEGATIVE SOCIAL PHENOMENA OF THE CRIME-INDUCING POTENTIAL

Chapter XXI. THREATS TO THE NATURAL ENVIRONMENT	473
1. What is the natural environment?	474
2. Balanced development	474
3. Awareness of violence against the natural environment	476
4. Awareness of the necessity to protect the natural environment in Europe	476
5. Main principles of protecting the natural environment	477
6. Problems with the international natural environment protection law	478
7. United Nations natural environment protection programme	481
8. Role of the International Trade Organisation (ITO)	482
9. Degradation of the natural environment in Poland	483
Chapter XXII. UNEMPLOYMENT	486
1. Definition of unemployment	486
2. Types of unemployment	488
3. Reasons for unemployment in Poland	489
4. Unemployment rate	490
5. Characteristic of the unemployed in Poland	493
6. Counteracting unemployment	501
7. Unemployment in the world	502
Chapter XXIII. TRAFFIC ACCIDENTS	511
1. Factors influencing road safety	511
2. Traffic accidents in Poland	513
3. Poland compared to other countries	522
Chapter XXIV. ACCIDENTS AT WORK	536
1. General remarks	536
2. Accidents in particular fields of the economy	539
3. Fatal and grave accidents	539
4. Grave accidents	540
5. Reasons for accidents	541
6. Spatial variability	542
7. Dangerous work conditions	542
Chapter XXV. STATE OF THE MENTAL HEALTH OF THE POPULATION OF POLAND	550
1. General problem of mental health	550

2. State of the mental health of inmates and the execution of the penalty of imprisonment in relation to the mentally handicapped convicts	558
Chapter XXVI. ALCOHOL AND CRIME	569
1. Typology of connections between alcohol and crime	569
2. Statistical data on connections between alcohol and crime	579
Chapter XXVII. NARCOTIC AND PRESCRIPTION DRUGS ADDICTION AND CRIME	593
1. General remarks	593
2. Statistical data on connections between other narcotics, drugs and crime	619
3. Drugs among adults	622
4. Criminological aspects of doping	628
Chapter XXVIII. AIDS	644
Chapter XXIX. VIOLENCE AND AGGRESSION AS SOCIAL PHENOMENA	656
1. General remarks	656
2. Factors determining group violence and its effects	656
3. Violence as a global health service problem	664
4. Family violence	673
5. Violence at work	679
6. Mobbing	682
A. The notion of mobbing	682
B. Phases of mobbing	684
C. The relationship between the mobber and the victim	687
D. Programs of coping with mobbing	690
E. The scale of mobbing	693
F. The legal qualification	694
7. Violence among sexual partners	698
8. Risk factors and effects of sexual violence	706
9. Violence in interpersonal and inter-group contacts	715
10. Violence at football stadiums	730
11. Safety of mass events	740
Chapter XXX. SUICIDE AS A CRIMINOLOGICAL PROBLEM	743
1. Introductory problems	743
2. The dynamic of suicides in Poland in 1962–2008	746
3. Suicides in the world	750
4. Criminological typology of suicides	754
5. Suicide and crime	755
Chapter XXXI. SOCIAL ORPHANS	770
Chapter XXXII. SOCIAL MALADJUSTMENT OF CHILDREN AND ADOLESCENTS	781
1. Factors influencing social adjustment	781
2. Neo-Nazism and the skinhead movement in Poland in 1980–2008	792
3. The „błokers” (young people living in housing estates) subculture	799
4. Other youth subcultures	806
A. Bikiniarze – Polish beatniks	806
B. Hippies	806
C. ‘Git ludzie’ (subculture using prison slang)	807
D. Szalikowcy – Scarfers	808
E. Punks	809
F. Satanists	809
G. Rastafarians	810
H. Technomaniacs	811
I. Graffitiars	811
J. Skateboarders	812
K. Hip-hop fans	812
L. Squatters	813
Ł. Track-suiters	813
M. Metalheads	813
N. Poppers	814
Chapter XXXIII. HOMELESSNESS	815

1. Definition	815
2. Size of phenomenon	818
3. Victims of sub-zero weather	821
4. The dynamics of homelessness	821
5. Characteristic of the homeless	822
6. Reasons for homelessness	823
7. Factors conducive to homelessness	823
8. Crime-inducing aspects of homelessness	826
9. Homelessness in select countries	831
Chapter XXXIV. RELIGIOUS SECTS	837
1. Definitions	837
2. Characteristics of sects and their development	840
3. Threats resulting from activities of sects	845
4. Sects in Poland	849
5. International organisations versus activities of sects	855
Chapter XXXV. PSYCHOPATHY	861
Chapter XXXVI. PROSTITUTION	872
Additional literature to part three	897
Part four	
CRIMINOLOGICAL DOCTRINES	
Chapter XXXVII. HISTORICAL OUTLINE	911
Chapter XXXVIII. DEVELOPMENT OF THE BIOLOGICAL CURRENT	916
Chapter XXXIX. PSYCHOLOGICAL THEORIES OF AGGRESSIVE BEHAVIOUR	928
1. Definitions of aggression	929
2. Anthropogenesis and the function of aggressive behaviour in early stages of the development of mankind	932
3. Anger and aggression	934
4. The development of aggressive reactions	942
5. The Freud theory	944
6. The Lorenz theory	947
7. The frustration-aggression theory	948
8. The Berkowitz theory	948
9. The Fromm theory	949
Chapter XL. SOCIOLOGICAL INTERPRETATION OF CRIME	951
1. The anomy theory	953
2. Economic theories	957
3. The differentiated connections theory	961
4. Theories of sub-cultures	965
5. The Hirsch control theory	971
6. The Gottfredson and Hirsch self-control theory	974
7. Social control according to Sampson and Laub	980
8. The marking (stigmatisation) theory	984
9. Theory of the social learning of aggressive behaviour	987
10. The Kohlberg theory of the socio-moral development of the individual	988
11. The conflict theories	989
12. The theory of life chances and development	993
13. The shame theory	994
14. The theory of perversity	995
15. Theoretical integration	995
Chapter XLI. RADICAL CRIMINOLOGY	998
Chapter XLII. OTHER THEORIES OF CRIMINOLOGY	1004
1. Postmodernist and constitutive theories	1004
2. Feminist criminology	1006
Additional literature to part four	1010

Part five DETERMINANTS OF CRIMINAL PHENOMENA

Chapter XLIII. CRIME SYNDROME AND POTENTIAL	1015
Chapter XLIV. SOCIOECONOMIC FACTORS AND CRIME	1019
Chapter XLV. MIGRATION AND CRIME	1032
1. Situation in Poland	1032
2. Implications of migration	1041
3. Interpretation of differences between immigrants and the local population	1043
4. Immigrants' children	1044
5. Organised crime	1044
6. Significance of anti-immigration moods	1045
Chapter XLVI. CULTURAL PHENOMENA WITH NEGATIVE SOCIAL CONTENTS	1058
Chapter XLVII. DYSFUNCTIONAL FAMILY	1065
Chapter XLVIII. FAULTY SYSTEM OF THE FUNCTIONING OF SCHOOLS	1074
Chapter XLIX. DEFICIENT ENVIRONMENTAL FACTORS IN THE WORKPLACE	1096
Chapter L. RELIGION AND CRIME	1101
Chapter LI. PATHOLOGY OF BIOPSYCHIC FEATURES	1110
Chapter LII. ROLE OF THE VICTIM IN THE ORIGIN OF CRIME	1130
1. General issues of criminal victimology	1130
2. The perpetrator-victim interaction in sexual offences	1145
Additional literature to part five	1151

Part six SYSTEM OF CRIMINOLOGICAL PROPHYLAXIS

Chapter LIII. CONCEPT AND RANGE OF PROPHYLAXIS	1157
Chapter LIV. CRIMINOLOGICAL PREDICTIONS	1172
1. Predicting the social dimension of crime	1173
2. Predictions of crime	1176
3. Predictions of individual criminal behaviour	1184
Chapter LV. DEVELOPMENT PSYCHOLOGY AND PROBLEMS OF PROPHYLAXIS	1201
Chapter LVI. ROLE OF MENTAL HYGIENE IN CRIME PREVENTION	1220
Chapter LVII. SIGNIFICANCE OF CULTURE IN CRIME PREVENTION	1234
Chapter LVIII. STATE SYSTEM OF CRIME PREVENTION	1243
1. Prophylactic functions of legislation	1243
2. Prophylactic activity of penal prosecution organs and the administration of justice	1248
3. Prophylactic activity of control organs	1273
4. International conventions on preventing trade in people	1278
5. Co-operation with police forces from European Union countries – European Crime Prevention Network	1279
Chapter LIX. PROTECTION OF THE STATE'S CYBERSPACE	1281
1. The importance of the issue	1281
2. The objectives of the Program	1283
3. The recipients and executors of the Program	1284
4. Legal grounds for the protective measures	1285
5. Organisational-legal activities	1286
6. Cyber crime and the Penal Code	1287
7. The need for a legal definition of notions	1288
8. International co-operation	1292
9. Domestic co-operation	1293
10. The implementation of additional preventive solutions	1296
11. The protection of key IT systems	1297
12. A general communication system	1298
13. The social and specialist education	1299
Chapter LX. POLICE PREVENTION OF ORGANISED CRIME	1302

Chapter LXI. TASKS OF TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT UNITS IN THE PROTECTION OF PUBLIC SAFETY AND ORDER	1318
1. Character of tasks	1318
2. Police cooperation with local government units in shaping the local safety policy	1320
3. Communal (municipal) guards	1322
4. Safety and order committees	1325
Chapter LXII. SOCIAL STRATEGIES OF CRIME PREVENTION	1328
1. Essence of social forms of crime prevention	1328
2. Directions of social activity in select states	1333
3. International and government organisations	1335
4. Limits of social intervention in crime prevention	1337
Chapter LXIX. SHAPING ANTI-CRIME AND ANTI-VICTIMISATION ATTITUDES THROUGH THE MASS MEDIA	1341
Chapter LX. ALCOHOL ABUSE PREVENTION	1349
Chapter LXI. JUVENILE CRIME PREVENTION	1352
Chapter LXII. GENERAL PROBLEMS OF PREVENTING UNINTENTIONAL CRIMES	1369
Chapter LXVI. THE TREATMENT OF SEX OFFENDERS	1378
1. The solutions applied in Poland	1378
2. Experiences of other countries	1390
Chapter LXVIII. PENITENTIARY IMPACT AS A WAY OF CRIME PREVENTION	1400
Chapter LXIX. ASSESSMENT OF RESOCIALIZATION EFFECTS IN CONDITIONS OF PENITENTIARY ISOLATION	1419
Additional literature to part six	1443
RÉSUMÉ (English and German)	1449

LIST OF PROBLEMS

Typologies of criminal behaviour	44
The substance of police detection rate	112
Abduction of persons for ransoms	155
Data on crime in German-speaking countries as compared with other European countries	255
The Triad threat in Europe	256
European practice of depriving the felons of crime profits	268
Global culture versus domestic and international terrorism	282
Nuclear weapons in a suitcase	304
Cannibalism as a crime motive	319
Interpretation of serial killings	321
Study of motifs	325
Zosimo Montesino and Martin Rivera Benitez – Mexican contract killers	328
Tommy Lynn Sells	332
Cybernetic crime	396
Crime in information and communication	399
Ecological catastrophe threat	479
World Health Organisation (WHO) declaration on the protection of mental health in Europe (selected fragments)	552
Rape pill	595
„Spice” and similar products	624
Doping-related crime	628
Legal highs	633
Aversive emotions and aggressive behaviour in the light of brain neurophysiology and neurochemistry	717
Depression and suicide prevention	752
New system of caring for orphans	776
European typology of homelessness and housing exclusion – ETHOS	816
Narcissism – personalities prone to anger and violence due to unstable self-assessment	935

